

На основу Правилника о стицању истраживачких и научних звања („Сл. гласник РС“ бр. 80/2024, 70/2025) – Прилог 2. — Врста и квантификација индивидуалних научноистраживачких резултата – Друштвене науке: креирања и анализа ефеката јавних политика, Научно веће Института за упоредно право, на седници од 22.06.2026. године, донело је

ОДЛУКУ

ПРИХВАТА СЕ документ „Анализа нацрта Закона о изменама и допунама Породичног закона“, аутора др Александре Рабреновић, др Лазара Стефановића, Иване Вишњић и Ђорђа Тимотијевића, као студија и анализа јавне политике (M123).

Образложење

Др Александра Рабреновић, др Лазар Стефановић, Ивана Вишњић и Ђорђе Тимотијевић аутори су документа „Анализа нацрта Закона о изменама и допунама Породичног закона“. Научном већу је поднета молба да поменути документ буде прихваћен као студија и анализа јавне политике (M123), у складу са Правилником о стицању истраживачких и научних звања – Прилог 2. – Врста и квантификација индивидуалних научноистраживачких резултата – Друштвене науке: креирања и анализа ефеката јавних политика.

На основу наведеног, донета је Одлука као у диспозитиву.

ПРЕДСЕДНИК НАУЧНОГ ВЕЋА

Др Марио Рељановић

Пројектни центар за права особа са инвалидитетом
Институт за упоредно право

**АНАЛИЗА НАЦРТА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ПОРОДИЧНОГ
ЗАКОНА СА АСПЕКТА ПРАВА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ И
ПРЕДЛОЗИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ**

др Александра Рабреновић

др Лазар Стефановић

Ивана Вишњић

Ђорђе Тимотијевић

Београд, 16.4.2026.

1. Увод

На иницијативу Министарства за бригу о породици и демографију Републике Србије, у периоду од 27.3.2026. до 16.4.2026. године организована је јавна расправа о нацрту Закона о изменама и допунама Породичног закона, која има за циљ да упозна општу, научну и стручну јавност са текстом нацрта, идејама које стоје иза изнетих предлога, и да пружи могућност за изношење даљих предлога за унапређење постојећег текста. У складу са тим, истраживачи Института за упоредно право, у оквиру Пројектног центра за права особа са инвалидитетом, приступили су разматрању предложених решења, а ради систематског сагледавања правних норми, при чему је од нарочитог значаја анализа у светлу циљева који се настоје остварити овим изменама, те њихов потенцијал да произведу одговарајуће ефекте у пракси.

Нацрт Закона о изменама и допунама Породичног закона представља важан корак у правцу усклађивања домаћег правног оквира са савременим међународним правним стандардима, а нарочито са обавезама које произилазе из Конвенције УН о правима особа са инвалидитетом. Полазећи од тога да Породични закон уређује посебно осетљиву област друштвених односа, међу којима као релевантни фигурирају циљеви заштите појединца, породице и породичног живота, али и јавног интереса, предложене измене и допуне су анализирани кроз призму усклађености са међународним и упоредноправним стандардима, практичне примењивости, као и њихове подобности да на одговарајући начин одговоре савременим потребама и циљевима који су се имали у виду приликом изношења Нацрта.

Анализа нацрта Закона о изменама и допунама Породичног закона припремљена је полазећи од начела утврђених Законом о планском систему Републике Србије,¹ а нарочито начела координације и сарадње, јавности и партнерства, као и начела заснованог на доказима приликом креирања јавних политика и прописа. Имајући у виду значај Породичног закона за заштиту људских права, посебно права осетљивих друштвених група, као што су особе са инвалидитетом, од посебне је важности да предложена законска решења буду заснована на анализи ефеката прописа, релевантним међународним стандардима и процени њиховог утицаја на остваривање права у пракси.

Циљ изнете анализе јесте унапређење квалитета законодавног текста, коме се тежи кроз више начина. Пре свега, анализом се тежи потпуније постизање веће нормативне доследности, јасноћи, потпуности и систематичности, а ради олакшаног усклађивања са преосталим текстом прописа, али и преосталим релевантним прописима у правном систему. Са друге стране, циљ изнетих предлога је и да се обезбеди највећи могући ниво заштите права и интереса особа са инвалидитетом, посебно лица са интелектуалним и психосоцијалним тешкоћама, а ради свеобухватнијег постизања циљева којима се овим нацртом тежи. Такође, од нарочитог је значаја и да предложена решења буду примењива у пракси, да не генеришу додатне недоумице и нејасноће, као и да се омогући што је могуће лакша и једноставнија примена прописа, а уз што је могуће мање оптерећење судова, центара за социјални рад, као и других актера у примени овог прописа. У том смислу, ова анализа не представља општу оцену нацрта, већ указивање на конкретне одредбе за које је препознато да захтевају додатно разматрање или прецизирање, а које се односе пре свега на особе са инвалидитетом.

¹ Закон о планском систему Републике Србије, *Сл. гласник РС*, бр. 30/2018.

За сваку од тих одредаба су дати одговарајући предлози измена, праћени одговарајућим образложењима.

Једно од кључних полазишта предложених измена јесте потреба да се у текст нацрта, а тиме и Породичног закона, експлицитно инкорпорирају начела неопходности и сразмерности као општи критеријуми за сваки акт мешања у породични живот. Ова начела, развијена у оквиру праксе Европског суда за људска права, подразумевају да свака мера мора бити заснована на постојању легитимног циља, да мора одговарати одређеном друштвеном интересу, као и да се исти циљ не може постићи блажим средствима. Њихово изричито нормирање доприноси правној сигурности и представља важан инструмент за ограничавање прекомерних мешања у личну аутономију појединца и породице у целини.

Посебна пажња је посвећена и институту особе од поверења, као једном од кључних механизма пружања подршке у одлучивању особама са инвалидитетом. Иако његово увођење представља значајан искорак, указује се на потребу да се његова примена не ограничи искључиво на лица под старатељством, већ да се омогући и другим лицима којима је потребна помоћ у поступку доношења одлука, независно од формалноправног статуса њихове пословне способности. На тај начин се обезбеђује доследнија примена концепта одлучивања уз подршку и додатно ојачава аутономија појединца.

Затим, предлози су усмерени и на прецизније одређење природе односа између штићеника, старатеља и органа старатељства, како би се извршило јасније разграничење њихових надлежности и одговорности. У том смислу, указује се на потребу избегавања прекомерне административне интрузивности у питања од значаја за живот штићеника, уз истовремено уважавање његових воља и преференција.

Посебна пажња је посвећена и унапређењу процесних гаранција заштите права штићеника, што долази до изражаја кроз проширење круга овлашћених подносилаца притужби/приговора и кроз прецизније уређење поступка по притужбама/приговорима. Овакав приступ полази од потребе да се обезбеди ефикасан и приступачан механизам заштите права штићеника.

На крају, једна од најбитнијих измена односи се на концепт ограничења пословне способности, где предлози имају за циљ да омогуће да се мере јасно и ефикасно индивидуализују, кроз прецизно одређивање обима, као и увођење обавезне контроле њене оправданости. Тиме се обезбеђује да свако ограничење буде функционално, временски ограничено и сведено на најмању могућу меру, а у складу и са поменутим принципима неопходности и сразмерности.

Имајући у виду да је јавна расправа кључни сегмент законодавног процеса, Институт за упоредно право, у оквиру Пројектног центра за права особа са инвалидитетом, тежи да својим учешћем допринесе квалитету нормативног решења кроз аргументоване и методолошки утемељене и заокружене предлоге. Изнети предлози се заснивају на резултатима постигнутим анализом решења садржаних у упоредном праву, трендовима садржаним у међународним изворима права, а нарочито Конвенцији УН о правима особа са инвалидитетом.

2. Анализа одредби нацрта Закона о изменама и допунама Породичног закона у односу на права особа са инвалидитетом

2.1. Увођење начела нужности и сразмерности

У нацрту измена и допуна Породичног закона унета су начела нужности и сразмерности, што је позитиван корак. Предлажемо да се ова начела додатно разраде, тако да се у члану 2. прецизира разлика између начела нужности и начела сразмерности, у складу са судском праксом Европског суда за људска права и упоредним законодавством, а такође и постојећим правним оквиром у Републици Србији (Законом о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити, *Службени гласни РС*, бр. 126/2021). Предлажемо такође да институти ограничења пословне способности и стављања под старатељску заштиту посебно буду истакнути при примени ових начела, имајући у виду њихову важност за остварење људских права особа са инвалидитетом, посебно особа са интелектуалним и менталним тешкоћама.

Желимо да истакнемо посебно пример немачког права, где су важност начела нужности и сразмерности посебно истакнута у систему старатељства и правне заштите одраслих лица кроз институт *Betreuung* (старање/помоћ у правним пословима) у члану 1896 и наредним одредбама BGB (сада § 1814 и даље након реформе из 2021). У овим одредбама се истиче да се старатељство може одредити само када је оно неопходно због болести или инвалидитета лица које није у стању да самостално води своје послове (начело нужности). Посебно је наглашено да се старање успоставља само у мери у којој блаже мере (као што су подршка породице или други облици помоћи) нису довољне, при чему суд мора ограничити обим мере искључиво на оно што је потребно (начело сразмерности).

Слично томе, у Републици Хрватској, Породични закон посебно наглашава важност начела нужности и сразмерности у области пословне способности и старатељске заштите. Тако, на пример члан 7. Породичног закона садржи начело сразмерне и најблаже интервенције у породични живот, док се у члану 8. наглашавају ова начела у области старатељства, као обавеза примерене старатељске заштите, која је у интересу особе под старатељском заштитом, уз поштовање темељних људских права. Надаље, члан 233. Породичног закона прописује темељна начела само у области старатељске заштите. У том смислу, посебно се истиче да је у спровођењу старатељске заштите потребно тежити што мањим ограничењима праваштићеника, као и предузети друга средства и мере пре доношења одлуке о лишењу пословне способности и стављања одрасле особе под старатељство.

У праву Републике Србије, оба начела - и нужности и сразмерности, предвиђена су у области привременог смештаја у социјалној заштити, чланом 8. савременог Закона о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити (*Службени гласни РС*, бр. 126/2021), на следећи начин:

”Начело нужности и сразмерности ограничавања права корисника

Члан 8.

Права корисника установљена Уставом, овим или другим законом, односно на закону заснованом пропису неће бити ограничавана.

Изузетно, у случају нужности спречавања угрожавања живота или безбедности корисника или других лица или повреде права других лица, мере које се предузимају биће сразмерне отклањању опасности која је наступила, у складу са овим законом.”

2.2. Улога особе од поверења

У нацрт Закона о изменама и допунама Породичног закона уведен је институт особе од поверења, што би требало да допринесе додатном усклађивању правног система Републике Србије са обавезама које произлазе из Конвенције Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом. Члан 12. Конвенције, који регулише обавезу једнаког признања пред законом, предвиђа да државе обезбеде механизме подршке који омогућавају лицима са инвалидитетом да самостално доносе одлуке уз одговарајућу подршку, уместо да се одлучивање у потпуности преноси на друга лица. Институт особе од поверења представља један од начина да се овај принцип примени у пракси.

Сматрамо, међутим, да није добро решење што се изменама и допунама Породичног закона уводи могућност подршке у одлучивању само особама које су стављене под старатељску заштиту, имајући у виду да то није у духу Конвенције УН о правима особа са инвалидитетом, нити у складу са препорукама Комитета УН о правима особа са инвалидитетом из Закључних запажања о иницијалном извештају о Србији од 21. априла 2016. године. Подсећамо да је Комитет УН о правима особа са инвалидитетом у оквиру ових Закључних запажања препоручио Републици Србији да усклади своје прописе са Конвенцијом, у смислу да замени режим одлучивања за друго лице режимом одлучивања уз помоћ другог лица, који поштује личну аутономију, вољу и опредељење особе са инвалидитетом. Идеја Конвенције је да лицу коме је потребна подршка у одлучивању треба пружити додатну подршку да само доноси одлуке, уместо да буде стављено под старатељство. Разумемо да би укидање института старатељства било сувише радикална мера, али сматрамо да је минимум који **треба увести могућност коришћења подршке особе од поверења, као одлучивању уз подршку и лицима која нису стављена под старатељство и којима није ограничена пословна способност, како би се доследно увео институт одлучивања уз подршку у законодавство Републике Србије и применио принцип нужности и сразмерности.**

Напомињемо да је концепт особе од поверења, која пружа подршку било ком **лицу без обзира на степен пословне способности**, већ препознат у правном систему Републике Србије кроз **Закон о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити** („Службени гласник РС“, бр. 126/2021). Увођењем ове могућности и у Породични закон обезбедила би се већа усклађеност

правних прописа и доследнија примена принципа подршке у доношењу одлука у различитим областима правног система Републике Србије.

Текст члана 15. и члана 16. **Закона о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити** који регулише начин избора особе од поверења и њене дужности наводимо у целости:

”Изјава о пристанку на смештај
Члан 15.

Изјаву о пристанку на смештај пред надлежним центром за социјални рад, односно пружаоцем услуге, пунолетни корисник, **без обзира на степен пословне способности**, односно законски заступник малолетног корисника, даје слободно и лично, у писменој форми или у другој одговарајућој форми која је прилагођена кориснику, након што су му пружене све информације потребне за давање пристанка.

Пунолетни корисник **без обзира на степен пословне способности**, односно законски заступник малолетног корисника, има право да изјаву о пристанку на смештај измени или повуче у било ком тренутку слободно израженом личном вољом.

Корисник има право да приликом давања изјаве користи подршку особе од поверења или другу подршку, у складу са сопственим жељама и избором.

На питања која нису регулисана овим законом, примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

Избор особе од поверења

Члан 16.

Корисник има право приликом давања изјаве о пристанку на смештај или касније, да својом слободном вољом изабере особу од поверења која кориснику обезбеђује различите врсте подршке, без права доношења одлука у име корисника.

Особа од поверења може бити члан уже породице, пуномоћник или друго лице које корисник може самостално одабрати.

Корисник даје слободно изражену изјаву у писменој или другој приступачној форми о избору особе од поверења пред надлежним центром за социјални рад, односно пружаоцем услуге, о чему се обавезно сачињава записник.

Корисник може својом слободном вољом у било ком тренутку променити избор особе од поверења на начин из става 3. овог члана.

Надлежни орган старатељства прати поступање особе од поверења у погледу заштите права корисника.”

2.3. Одлучивање о смештају штићеника

Важећи ставови 3. и 4. члана 125. Породичног закона Републике Србије предвиђају да орган старатељства, одлуком о стављању под старатељство, одлучује о смештају штићеника. Ове одредбе се у пракси примењују у ситуацијама непосредног старатељства где је орган старатељства и непосредни старатељ. Међутим, задржавање оваквог решења за сва лица којима је постављен старатељ није одговарајуће решење, посебно за пунолетне штићенике.

Најпре, имајући у виду да се нацртом измена и допуна Породичног закона уводи институт ограничења пословне способности, избор места где ће живети може представљати одлуку о којој ће одлучивати сам штићеник, што би и требало да буде тако јер је избор места живота једна од најважнијих људских и социјалних права. Надаље, уколико штићеник не би имао право да одлучује о месту где ће живети (уколико би му се у том делу одузела пословна способност), природно је да постављени старатељ треба да донесе ту одлуку, а не орган старатељства (посебно што се нацртом укида могућност продужења родитељског права, па ће у великом броју случајева старатељ бити родитељ или неки други блиски сродник или брачни друг). Уколико би орган старатељства доносио одлуке о смештају штићеника то би довело до непотребног мешања у надлежности старатеља и слабљења његове одговорности за бригу о штићенику, као и великог оптерећења самог органа старатељства. У том смислу, предложена решења у ставовима 3. и 4. члана 125 представљају прекомерно административно задирање у права штићеника, па због тога предлажемо да се ове одредбе пребаце у члан 131. који регулише материју непосредног старатељства.

2.4. Прецизирање дефиниције и трајања ограничења пословне способности

Новим решењима измена и допуна Породичног закона укинут је институт потпуног лишења пословне способности и уведен нови институт ограничења пословне способности, што је позитиван корак. Предлажемо одређене мање измене члана 146 у циљу унапређења правних формулација текста.

Предлажемо ревидирање формулације првог става овог члана тако да се изоставе речи „да се стара о себи“. Изостављање ових речи члана оправдано је са становишта савремених стандарда права особа са инвалидитетом, јер такав израз носи патерналистички и стигматизујући карактер. Насупрот томе, формулација „није у стању да се стара о својим правима и интересима“ је прецизнија и правно релевантнија, јер се односи искључиво на сферу остваривања права и доношења одлука.

Предлажемо такође да се разради става 5. овог члана формулацијом којом се изричито прописује да се у оквиру одређеног рока „проверава да ли постоје разлози за даље трајање изречене мере“, што, по нашем мишљењу представља прецизније и квалитетније нормативно решење у односу на постојећу верзију. За разлику од претходне одредбе, која је само ограничавала максимално трајање мере, нова формулација јасно уводи обавезу периодичне контроле оправданости ограничења пословне способности, чиме се отклања недоумица у погледу сврхе поновног преиспитивања.

Овакво решење значајно је и са становишта усклађивања законског текста са Законом о ванпарничном поступку, који садржи предложену формулацију (чл. 40, ст. 2. Закона о ванпарничном поступку).

2.5. Потреба проширења обухвата лица која су овлашћена да покрену притужбу на рад старатеља

Одрасле особе под старатељством, посебно оне на смештају у установама социјалне заштите и оне под непосредним старатељством центра за социјални рад или директора установе у којој су смештене, су у изразито неповољном положају када је приступ правди у питању јер не знају како, нити имају могућности да самостално или уз помоћ трећег лица, поднесу притужбу на рад старатеља или органа старатељства. Сматрамо да је због тога неопходно проширити обухват лица која су овлашћена да покрену притужбу на рад старатеља особе лишене пословне способности, као и притужбу на рад органа старатељства.

У стандардима које је развио Савет Европе, нарочито у оквиру Препоруке Rec(99)4 о принципима правне заштите одраслих особа са инвалидитетом (од 23.2.1999), препоручује се државама чланицама Савета Европе да уведу флексибилан приступ питању ко може да делује као заступник у покретању притужби, приговора или поступака који се тичу права лица под старатељством. Иако Препорука изричито не дефинише листу овлашћених заступника, у основним начелима ове Препоруке, посебно начелима бр. 11, 14 и 16 јасно је указано да правна легитимација за покретање поступка заштите права особа које су под старатељском заштитом мора бити довољно широко постављена. У Препоруци се посебно истиче да је потребно предвидети да поступак могу покренути надлежни органи по службеној дужности.

Судска пракса Европског суда за људска права такође показује да, у ситуацијама када је штићеник завистан од старатеља у погледу правне заштите свог положаја, посебно када старатељ не жели да поступа у складу са жељама штићеника, одсуство било каквог алтернативног процесног пута доводи до повреде члана 6. Европске конвенције о људским правима. Иако Европски суд за људска права није формулисао изричито која лица треба да имају процесну легитимацију за заштиту права штићеника, судска пракса, посебно у предметима *Shtukatur v. Russia* (бр. 44009/05), *Stanev v. Bulgaria* (бр. 36760/06) и *D.D. v. Lithuania* (бр. 13469/06) намеће државама чланицама Савета Европе обавезу да обезбеде алтернативни приступ судској заштити у случајевима старатељске заштите.

Упоредна законодавна решења у земљама у региону потврђују испуњеност препорука Савета Европе у овој области. Тако, на пример, у Црној Гори, у члану 227 став 1 актуелног Породичног закона прописано је да: "Штићеник који је у стању да то учини, правосудни и други органи, установе, невладине организације и грађани, могу поднети приговор на рад стараоца и органа старатељства". Такође, хрватски Породични закон допушта широком кругу субјеката да поднесу притужбу на рад старатеља, прописујући, у оквиру члана 279, да то могу учинити: штићеник, његов брачни друг, крвни сродници у правој линији, побочни сродници закључно са другим степеном сродства, правосудни органи, органи државне управе, органи јединица локалне самоуправе, здравствене и васпитно-образовне установе, установе социјалне заштите, удружења која се баве заштитом и унапређењем права

особа са инвалидитетом, пружаоци услуга у систему социјалне заштите и правобраниоци. Слично томе, Породични закон Словеније прописује да приговор на рад старатеља и Центра за социјални рад могу поднети штићеник, уколико је способан да разуме значај и последице приговора, његов брачни друг, ванбрачни партнер, сродници, надлежни органи и стручне установе.

На основу наведеног, може се закључити да поменута упоредна законодавства препознају потенцијалну рањивост штићеника, због које он често неће бити у могућности да самостално поднесе притужбу, односно приговор, те предвиђају широк круг субјеката који, поред штићеника, то могу учинити. Посебно је значајно да приговор могу поднети и удружења грађана, односно удружења која се баве заштитом и унапређењем права особа са инвалидитетом, с обзиром да су људи са когнитивном инвалидитетом – они који су обично лишени пословне способности – неретко укључени у рад удружења грађана која могу имати увид у њихов живот, односно квалитет рада њиховог старатеља, као и да се грађани са инвалидитетом често обраћају организацијама за заштиту људских права у случају кршења права.

Поред тога, предлажемо увођење приговора као правног средства уместо постојеће притужбе, што се може оправдати потребом за јачањем правне заштите штићеника и унапређењем ефикасности надзора над вршењем старатељске функције. Наиме, притужба као правни инструмент у важећем Породичном закону није довољно прецизно процесно уређена, што може довести до правне несигурности у погледу њене природе, начина поступања надлежног органа и правних последица њеног подношења.

Насупрот томе, увођењем приговора као формализованог правног средства омогућило би се јасније дефинисање процесних правила, укључујући рокове за поступање, обавезу образлагања одлуке и право на даљу правну заштиту. Додатно, приговор као правни институт у домаћем праву већ има утврђено место у општем управном поступку, што доприноси уједначености правног система и лакшој примени у пракси. Његово увођење у област старатељства омогућило би ефикаснији надзор над радом старатеља, пре покретања сложенијих судских поступака (управног спора). Коначно, увођење приговора омогућило би и већу транспарентност и одговорност у раду старатеља, јер би надлежни орган био дужан да формално одлучи о сваком поднетом приговору, што би у пракси довело до унапређења квалитета вршења старатељске функције и већег поверења грађана у систем социјалне заштите. Будући да се ради о механизму заштите права рањиве групе, неопходно је поступак на овај начин уредити на републичком нивоу, не остављајући сваком појединачном центру за социјални рад да интерним актима уређује ову област. Предложени рок од 15 дана за одлучивање у првом и 30 дана за одлучивање у другом степену одступа од рокова прописаних Законом у општем управном поступку, с обзиром на чињеницу да се ради о посебно осетљивој материји заштите права особа са инвалидитетом.

3. Предлози и сугестије на поједине одредбе нацрт Закона о изменама и допунама Породичног закона

Предлог 1.

Члан 2.

Члан 2. мења се и гласи:

”Члан 2.

Свако има право на живот у породичном окружењу.

Свако има право на поштовање свог породичног живота.

Породица ужива посебну заштиту државе.

Мере којима се задире у породични живот, укључујући мере које се односе на ограничење пословне способности и старатељске заштите, морају бити нужне и сразмерне и примењују се само под условом да се њихова сврха не може успешно остварити предузимањем блажих мера, укључујући превентивне мере и пружање помоћи и подршке појединцу и породици.”

Предлог 2.

Члан 124а.

После члана 124. Породичног закона додаје се нови члан 124а. ”Особа од поверења” који гласи:

”124а

Пунолетни штићеник или друго лице коме је потребна подршка у одлучивању, без обзира на степен пословне способности, има право да изабере особу од поверења која му пружа подршку у одлучивању и друге видове подршке без права доношења одлука у име лица коме се пружа подршка у одлучивању.

Особа од поверења може бити члан уже породице, пуномоћник или друго лице које корисник може самостално одабрати.

Ближе услове за избор, учешће у подршци штићенику **или другом лицу коме је потребна подршка у одлучивању** и престанак статуса особе од поверења прописује министар надлежан за породичну заштиту.“

Предлог 3.

Члан 125 и члан 131. Породичног закона

Предлажемо да се став 1. члана 125. измени, а ставови 3. и 4. члана 125. ставови изоставе (и пребаце у члан 131 о непосредном старатељству), тако да члан 125. гласи:

(1) Орган старатељства доноси одлуку о стављању под старатељство, којом штићенику поставља старатеља.

(2) Одлука о стављању под старатељство обавезно садржи и план старања.

(3) Ако штићеник има имовину, попис и процену вредности имовине штићеника врши стална комисија органа старатељства.

(4) Начин рада, састав и финансирање сталне комисије прописује министар надлежан за породичну заштиту.

Предлажемо да се члан 131. под називом "Непосредни старатељ" допуни са ставовима 5. и 6. тако да гласи:

(1) Орган старатељства може одлучити, ако је то у интересу штићеника, да лицу под старатељством не поставља старатеља него да дужност старатеља врши непосредно.

(2) Решењем о непосредном вршењу послова старатеља одређује се стручњак органа старатељства који ће у његово име обављати послове старатеља.

(3) Послове старатеља за чију је пуноважност, када их старатељ обавља, потребно одобрење органа старатељства, стручњак органа старатељства може пуноважно да обави само ако није носилац старатељских управних овлашћења и под условима и на начин на који их обавља старатељ.

(4) Орган старатељства може да закључи правни посао са штићеником о коме се непосредно стара само уз сагласност министарства надлежног за породичну заштиту.

(5) Одлуком о стављању под старатељство орган старатељства одлучује о смештају штићеника о коме се непосредно стара, уз сагласност пунолетног штићеника у случају да је штићеник пунолетан.

(6) Орган старатељства покушаће најпре да смести штићеника о коме се непосредно стара у сродничку породицу.

Предлог 4.

Члан 146. мења се и гласи:

"Пунолетном лицу које, због болести или инвалидитета, није у стању да се **самостално** стара ~~о себи~~ и о заштити својих права или интереса или угрожава права и интересе других лица може бити ограничена пословна способност.

Пословна способност лица из претходног става овог члана ограничава се само уколико је то неопходно, и у колико се подршка у одлучивању не може обезбедити од стране особе од поверења или на други начин.

Судском одлуком о ограничењу пословне способности одредиће се правни послови и радње које лице ограничене пословне способности није способно самостално предузимати у односу на своју личност и имовину.

За послове и радње који нису наведени у одлуци из става 3. овог члана, лице има пословну способност и може их самостално предузимати.

У одлуци о ограничењу пословне способности суд одређује рок ~~трајања ограничења~~, у коме **ће се проверити да ли постоје разлози за даље трајање изречене мере**, а који не може бити дужи од три године.

О функционисању, понашању и способностима за самостално доношење одлука лица према коме се води поступак налаз и мишљење дају два судска вештака, на основу функционалне процене.

Суд је дужан да саслуша лице према коме се води поступак за ограничење основне способности, његовог старатеља, односно привременог заступника, предлагача и друга лица која могу да дају потребна обавештења о функционисању, понашању и способностима за самостално доношење одлука лица према коме се води поступак.

Начин и садржај рада органа старатељства у поступку ограничења пословне способности и старатељској заштити пунолетног штићеника прописује министар надлежан за породичну заштиту.“

Предлог 5.

Члан 335. мења се и гласи:

Штићеник, његов брачни друг, крвни сродници у правој линији, побочни сродници закључно са другим степеном сродства, особа од поверења, здравствене и васпитно-образовне установе, установе социјалне заштите и удружења која се баве заштитом и унапређењем права особа са инвалидитетом могу поднети приговор на рад старатеља, као и на рад органа старатељства.

Приговор се изјављује руководиоцу органа старатељства, који о приговору одлучује решењем у року од 15 дана од дана пријема приговора.

Против решења о приговору може се поднети жалба министарству надлежном за породичну заштиту, које о жалби одлучује у року од 30 дана од дана пријема жалбе.

На приговор и поступак по приговору примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако овим законом није другачије одређено.